

AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI TASHKILOTDA VA GLOBAL BOSHQARISH USULLARI

Suyarov A.M.

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti

akramsuyarov@mail.ru

Hamzayev J.J.

Samarqand davlat universiteti Urgut filiali

Biznesni boshqarish va

tabiiy fanlar fakulteti 3-bosqich talabasi

jaloliddinhamzayev0@gmail.com

Annotatsiya. Zamonaviy dunyoda axborot texnologiyalari (AT) tashkilotlarning muvaffaqiyatida hal qiluvchi omil hisoblanadi. AT tashkilotlarga samaradorlikni oshirish, yangi bozorlarga kirish, xarajatlarni kamaytirish va raqobatbardoshlikni ta'minlash imkoniyatini beradi. Ammo, ATni samarali boshqarish murakkab jarayon bo'lib, global miqyosda yanada murakkablashadi. Ushbu maqolada ATni tashkilotlarda va global miqyosda boshqarish usullari muhokama qilinadi.

Tayanch iboralar: biznes maqsadlar, strategiya, antivirus, global, trendlar, bulutli texnologiyalar, jarayonlarini standartlashtirish.

Axborot texnologiyalarini tashkilotlarda boshqarish. Axborot texnologiyalarini (AT) tashkilotlarda boshqarish, tashkilotning biznes maqsadlariga erishish uchun AT resurslarini samarali va samarador tarzda rejalashtirish, qo'llash va nazorat qilishni o'z ichiga oluvchi murakkab jarayondir. Bu jarayon tashkilotning hajmi, tuzilishi va faoliyatiga bog'liq holda farq qilishi mumkin, lekin umumiy maqsad ATni biznesga qo'shgan qiymatini maksimal darajada oshirishdan iborat. Samarali AT

boshqaruvi tashkilotning biznes maqsadlariga erishishda muhim rol o'ynaydi. Bu tashkilotning samaradorligini oshirishga, xarajatlarni kamaytirishga va raqobatbardoshlikni ta'minlashga yordam beradi. ATni boshqarish jarayoni doimiy ravishda takomillashtirib borilishi va yangi texnologiyalar va trendlar bilan moslashtirilib borilishi kerak.

ATni tashkilotlarda samarali boshqarish quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

- **Strategiya belgilash:** Tashkilotning umumiy maqsadlariga mos keladigan AT strategiyasini ishlab chiqish muhimdir. Bu strategiya ATning qanday qilib tashkilotning biznes maqsadlariga erishishga yordam berishi mumkinligini aniqlab beradi.
- **Resurslarni boshqarish:** AT infratuzilmasi, dasturiy ta'minot, xodimlar va byudjetni samarali boshqarish kerak. Bu resurslardan eng samarali foydalanishni ta'minlaydi va xarajatlarni kamaytiradi.
- **Xavfsizlikni ta'minlash:** AT xavfsizligini ta'minlash tashkilot uchun juda muhimdir. Bu ma'lumotlarning yo'qolishi, o'g'irlanishi va buzilishidan himoya qilishni o'z ichiga oladi. Buning uchun firewall'lar, antivirus dasturlari va boshqa xavfsizlik choralaridan foydalanish kerak.
- **Innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash:** AT sohasida doimiy ravishda yangi texnologiyalar paydo bo'lib turadi. Tashkilotlar ushbu innovatsiyalardan foydalanish imkoniyatini o'rganishlari va ularni o'z faoliyatiga tatbiq etishlari kerak.
- **IT infratuzilmasini boshqarish:** Serverlar, tarmoqlar va boshqa AT infratuzilmasini ishonchli va samarali ishlashini ta'minlash kerak. Buning uchun muntazam texnik xizmat ko'rsatish va zaxira rejalari mavjud bo'lishi kerak.
- **Xodimlarni tayyorlash:** AT bilan ishlash uchun xodimlarni tayyorlash juda muhimdir. Bu ularga yangi texnologiyalar bilan ishlashni o'rgatish va ularning malakasini oshirishni o'z ichiga oladi.

Ахборот texnologiyalarini global miqyosda boshqarish. Ахборот texnologiyalarini (AT) global miqyosda boshqarish, mahalliy darajadagi boshqaruvga qaraganda ancha murakkab va ko'p qirrali jarayondir. Bu murakkablik geografik tarqoqlik, madaniy farqlar, qonunchilik va tartibga solishdagi farqlar, vaqt zonalari va til to'siqlari kabi omillar bilan bog'liq. Global AT boshqaruvi doimiy ravishda rivojlanib borayotgan va o'zgarib turadigan sohadir. Tashkilotlar yangi texnologiyalar va trendlar bilan moslashish uchun doimiy ravishda o'z strategiyasi va jarayonlarini qayta ko'rib chiqishlari kerak. Bu ularga raqobatbardoshlikni saqlab qolish va biznes maqsadlariga erishishga yordam beradi. Global miqyosda ATni boshqarish tashkilotlarda boshqarishga qaraganda murakkablashadi. Buning sabablari quyidagilardir:

- Geografik tarqoqlik: Global tashkilotlarda AT infratuzilmasi va xodimlari turli mamlakatlarda joylashgan bo'lishi mumkin.
- Madaniy farqlar: Turli mamlakatlardagi madaniy farqlar ATni boshqarishga ta'sir qilishi mumkin.
- Qonunchilik va tartibga solish: Turli mamlakatlarda AT bilan bog'liq qonunchilik va tartibga solish farq qilishi mumkin.
- Vaqt zonalari: Turli vaqt zonalari ATni boshqarishni qiyinlashtirishi mumkin.
- Til to'siqlari: Turli tillarda gapiradigan xodimlar bilan muloqot qilish qiyin bo'lishi mumkin.

Global miqyosda ATni samarali boshqarish uchun quyidagi usullardan foydalanish mumkin:

- Markazlashtirilgan boshqaruv: AT infratuzilmasi va resurslarini markazlashtirilgan holda boshqarish.
- Tarmoqlashtirilgan boshqaruv: AT infratuzilmasi va resurslarini turli joylarda joylashgan guruhlar orqali boshqarish.

- Bulutli texnologiyalardan foydalanish: Ma'lumotlarni va dasturlarni bulutda saqlash va boshqarish.
- Standartlarni joriy etish: AT infratuzilmasi va jarayonlarini standartlashtirish.
- Xalqaro hamkorlik: Turli mamlakatlardagi AT mutaxassislari bilan hamkorlik qilish.
- Masofadan boshqarish: Turli joylarda joylashgan xodimlarni masofadan boshqarish.

Xulosa qilib oladigan bo'lsak ATni tashkilotlarda va global miqyosda samarali boshqarish tashkilotning muvaffaqiyati uchun juda muhimdir. Bu tashkilotning biznes maqsadlariga erishishga, samaradorlikni oshirishga va raqobatbardoshlikni ta'minlashga yordam beradi. ATni boshqarishda strategiya belgilash, resurslarni boshqarish, xavfsizlikni ta'minlash, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va xodimlarni tayyorlash juda muhimdir. Global miqyosda ATni boshqarish esa qo'shimcha murakkabliklarni o'z ichiga oladi, shuning uchun markazlashtirilgan yoki tarmoqlashtirilgan boshqaruv usullaridan, bulutli texnologiyalardan va xalqaro hamkorlikdan foydalanish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. *конолли Т., Брежк к.* База данных, проектирование, реализация и сопровождения, теория и практика, Университет Пейсли, Шотландия, изд. – М.: СПб. – Киев, 2003.
2. *Дуго С.М.* База данных. Проектирование и создания. – М.: Изд.ЕАСИ, 2008.
3. *лори Улрих Филлер и др.* ACCESS 2010.– М.: Диалектика, 2010.
4. *Майкл Грокс и др.* Microsoft Office ACCESS 2007. Библия пользователя. М.: Диалектика, 2008.